

HENRIK BERTELSEN: Russiske flygtninge i Danmark 1917-1924. En indvandring der skabte indenrigs- og udenrigspolitiske problemer. Forfatterforlaget Attika. 1992. 108 s., ill.

Endnu et kapitel om dansk fremmedpolitik og fremmedhistorie er med Henrik Bertelsens bog føjet til de efterhånden ganske talrige monografier om fremmede i Danmark.

Henrik Bertelsen har benyttet sig af ikke mindst Statspolitiets omfattende sager i Rigsarkivet til at fortælle historien om de russiske flygtninge, der kom til Danmark i tiden efter den russiske revolution. Blandt dem var såvel ganske almindelige mennesker som kendte adelige og enkesaritza Maria Fjoderovna – bedre kendt som enkekejserinde Dagmar.

I årene 1917-1922 kom der ca. 1000 russiske immigranter til Danmark. Ifølge Bertelsen blev de generelt mødt med forståelse af det danske samfund. Danmark var dog ikke fristende for de fleste flygtninge, som drog videre til mere driftige lande. Men gruppen af hviderussere i Danmark udgjorde en pressionsgruppe, som vandt gehør, da der i forvejen fandtes en udbredt antisovjetisk stemning i landet.

Bertelsen beskriver detaljeret de problemer, der opstod i kølvandet på den russiske revolution. Hvem skulle således repræsentere Rusland diplomatisk her i landet? Hvordan skulle man løse det store problem med krigsfanger i de krigsførende lande? Hvordan skulle man stille sig til det nye styre i Sovjetunionen? Hvorledes udvikle bolsjevikskrækken sig i Danmark? I analysen af disse spørgsmål får læseren en glimrende beskrivelse af, hvorledes immigranternes ledelse blev en del af det politiske spil. Der er mange nye og spændende oplysninger at hente i disse kapitler.

Som anmelder skal man vogte sig for at efterlyse emner, som man selv synes mangler belyst. Alligevel kan jeg ikke afholde mig fra at bemærke, at der så godt som intet er om flygtningenes sociale forhold og politiske holdninger og handlinger. Forfatteren nøjes med at skrive, at der desværre intet vidnesbyrd er om de russiske immigranternes sociale og økonomiske forhold. Når det er ærgerligt, at oplysningerne om de interne forhold hos immigranterne er så sparsomme, er det selvfølgelig fordi, det altid er væsentligt at vide noget om immigranternes tilpasning eller mangel på samme i det nye land, de er kommet til. Men specielt for russerne gælder, at de i deres eksil udfoldede mange politiske aktiviteter. Således var den store koloni i Paris arnested for mange politiske intriger i årene efter revolutionen. Det føles som et savn, at bogen giver så få indblik i immigranternes verden.

Bent Blüdnikow

CARSTEN PORSKROG RASMUSSEN: Vækst og virke ved grænsen. Bov og Holbøl sogne 1920-1990. Institut for grænseregionsforskning, Åbenrå, 1992. 366 pp., ill. Pris 175 kr.

Carsten Porskrog Rasmussens bog om de to sønderjyske sogne Bov og Holbøl er ikke en sognehistorie i gængs forstand, men som titlen antyder en beskrivelse af udviklingen i de to sogne – en udvikling fra et bondesamfund til et transport-